

Het verschil tussen rechtvaardiging en heiliging

J. C. Ryle

Ik wil eens samen met u nadenken over het verschil tussen rechtvaardiging en heiliging. Waarin zijn ze gelijk en waarin verschillen ze?

Dit thema is van groot belang maar ik ben bang dat niet al mijn lezers dat zo zien. Ik wil het kort behandelen maar kan het niet helemaal buiten beschouwing laten. Teveel mensen hebben de neiging om in geloofszaken alleen wat aan de oppervlakte te krabbelen en theologische verschillen te onderzoeken die niet echt belangrijk zijn, zoals vragen over »fabels en geslachtsregisters«. Maar ik waarschuw ieder die ernst maakt met zijn ziel dat er werkelijk grote problemen ontstaan als je in de christelijke leer geen scheiding maakt tussen dingen die van elkaar verschillen. En ik raad u dringend aan als u de vrede liefhebt om voor uzelf duidelijkheid te krijgen over het hier genoemde onderwerp. We moeten er altijd aan denken dat rechtvaardiging en heiliging twee verschillende zaken zijn. Toch zijn er wel punten van overeenkomst maar ook punten van verschil. We gaan nu proberen er achter te komen welke punten dat zijn.

Waarin zijn rechtvaardiging en heiliging gelijk?

- 1 Beide komen in beginsel voort uit de vrije genade van God. Het is trouwens alleen Zijn geschenk dat gelovigen gerechtvaardigd of geheiligd zijn.
- 2 Beide zijn deel van het grote reddingswerk dat Christus in Zijn eeuwig verbond voor Zijn volk bewerkt heeft. Christus is de bron van het leven van waaruit in dezelfde mate vergeving en heiliging voortvloeien. De oorsprong van beide is Christus.
- 3 Beide zijn in dezelfde persoon te vinden. Wie gerechtvaardigd is, is ook altijd geheiligd en wie geheiligd is, is ook altijd gerechtvaardigd. God heeft deze zaken met elkaar verbonden, ze kunnen niet uit elkaar gerukt worden.
- 4 Beide beginnen tegelijkertijd. Op het moment dat iemand gerechtvaardigd is, is hij ook geheiligd. Misschien voel je dat niet, maar het is een feit.

5 Beide zijn even noodzakelijk voor het heil. Niemand is ooit in de hemel gekomen die niet zowel een vernieuwd hart als ook vergeving, zowel de genade van de Geest als ook het bloed van Christus ontvangen heeft, zonder aan de eisen voor de eeuwige heerlijkheid te voldoen als er ook een rechtmatige aanspraak op te hebben. Het een is net zo noodzakelijk als het ander.

Dit zijn de punten waarin rechtvaardiging en heiliging overeenstemmen. Laten we nu de keerzijde van de medaille bekijken en zien waarin ze verschillen.

Waar in verschillen rechtvaardiging en heiliging?

1 Rechtvaardiging wil zeggen iemand omwille van iemand anders rechtvaardig verklaren en voor rechtvaardig houden, namelijk om Jezus Christus' wil. Heiliging wil zeggen iemand metterdaad innerlijk rechtvaardig maken, al is het misschien in zeer beperkte mate.

2 De gerechtigheid die we door onze rechtvaardigmaking bezitten is niet onze eigen gerechtigheid maar de eeuwige volmaakte gerechtigheid van onze grote Middelaar Christus die ons aangerekend

werd en ons eigen werd door het geloof. De gerechtigheid die we door de heiliging bezitten is onze eigen gerechtigheid, verleend door de Heilige Geest, in ons ingeplant en uitgewerkt, al is die wel vermengd met veel zwakheid en onvolkomenheid.

3 Aan de rechtvaardiging hebben onze eigen werken helemaal geen deel, het eenvoudige geloof is het enige wat nodig is. Bij de heiliging zijn onze eigen werken bijzonder belangrijk en God gebiedt ons te strijden, te waken, te bidden, te worstelen en moeite en pijn op ons te nemen.

4 De rechtvaardiging is een gereedgekomen en afgesloten positie en op het moment dat iemand tot geloof komt is hij volkomen gerechtvaardigd. De heiliging is in vergelijking een niet afgemaakt werk dat nooit volmaakt zal zijn, totdat we in de hemel zijn.

5 Bij de rechtvaardiging is geen sprake van groei en toename: iemand is in de tijd waarin hij de eerste keer in geloof tot Christus komt net zo gerechtvaardigd als hij het in alle eeuwigheid zal zijn. De heiliging is in hoge mate progressief en biedt ruimte voor levenslange voortdurende groei en vooruitgang.

6 De rechtvaardiging heeft vooral te maken met ons als persoon, onze positie in Gods tegenwoordigheid en onze verlossing van schuld. De heiliging heeft vooral te maken met ons karakter en met de morele vernieuwing van ons hart.

7 De rechtvaardiging geeft ons het recht om in de hemel te komen en geeft ons de moed om er binnen te gaan. De heiliging bewerkt in ons de waardigheid voor de hemel en bereidt ons voor om er met vreugde van te mogen genieten als we daar zijn.

8 De rechtvaardiging is Gods werk *aan ons* en is voor anderen niet zo gemakkelijk te zien. De heiliging is Gods werk *in ons* en kan met haar naar buiten tredende, zichtbare handelingen niet voor de ogen van de mensen verborgen blijven.

Ik raad mijn lezers aan om acht te slaan op deze verschillen en ik verzoek hen er goed over na te denken. Ik ben ervan overtuigd dat een veelvuldig voorkomende oorzaak voor de onduidelijkheid en het onbehagen van veel goedbedoelende mensen in verband met rechtvaardiging en heiliging is dat ze die twee door elkaar halen en niet van

elkaar onderscheiden. Het kan niet duidelijk genoeg benadrukt worden dat dit twee verschillende dingen zijn. Ze kunnen zeker niet van elkaar gescheiden worden en ieder die iets van de een heeft, heeft ze allebei. Maar ze mogen nooit met elkaar verwisseld worden en we moeten de verschillen tussen die twee nooit vergeten.

Praktische overwegingen

Ik kan dit thema nu alleen nog maar met een paar duidelijke zinnen over het gebruik ervan afsluiten. We hebben het wezen en de zichtbare kenmerken van heiliging duidelijk gemaakt. Tot welke praktische overwegingen leidt dit alles ons?

1 Laten we eerst eens een gevoel voor de gevaarlijke toestand van veel belijdende christenen leren ontwikkelen. Zonder heiliging zal niemand de Heer zien; zonder heiliging is er geen heil (vgl. Hebr 12:14). Hoeveel vroomheid is er bijgevolg die volkomen nutteloos is! Wat een immens groot aantal kerkgangers en gemeentebezoekers is op de brede weg die naar het verderf leidt! Deze gedachte is verschrikkelijk, verpletterend en overspoelend. Mogen de ogen van predikanten en

leraren toch opengaan en de toestand van de zielen om hen heen echt zien! Als we de mensen toch konden overtuigen om de »komende toorn« te ontvluchten (vgl. Lukas 3:7)! Als ongeheiligde zielen gered worden en in de hemel zouden kunnen komen, dan is de Bijbel niet waar. Maar de Bijbel is waar en kan niet liegen! Hoe zal het einde zijn!?

2 Laten we aan de andere kant onze eigen toestand eerlijk beoordelen en nooit rusten tot we ervaren en weten dat we zelf »geheiligd« zijn. Wat zijn onze neigingen, voorliefdes, wensen en passies? Dat is de grote examenvraag. Het komt er niet op aan hoe we voor onze dood willen zijn, hopen en verlangen. Hoe is het nú met ons? Wat doen wij? Zijn we geheiligd of niet? Zo niet dan is dat alleen onze eigen fout.

3 Overigens is onze weg, als we geheiligd willen worden helder en duidelijk: we moeten met Christus beginnen. We moeten als zondaar naar Hem toe gaan, met geen andere bede dan onze zeer grote nood en onze ziel in geloof aan Hem overgeven om zo vrede en verzoening met God te krijgen. We moeten ons in Zijn handen begeven als in de handen van een goede dokter en Hem aanroepen om barmhartigheid en genade. We mogen niet wachten tot we iets zouden kunnen aanbieden dat we als aanbeveling mee zouden kunnen brengen. De allereerste stap naar heiliging is, net zoals bij de rechtvaardiging, in geloof tot Christus komen. We moeten eerst leven en dan werken.

4 Aan de andere kant moeten we als we in heiligheid willen groeien en meer geheiligd willen worden voortdurend zo doorgaan als we begonnen zijn en steeds weer opnieuw met onze vragen naar Christus gaan. Hij is het Hoofd van waaruit ieder lid ondersteund wordt (vgl. Efeze 4:15,16). Het grote geheim van groeiende heiliging ligt in het iedere dag in geloof in de Zoon van God zijn leven te leiden en dagelijks aanspraak te maken op de beloofde genade en kracht die Hij voor Zijn volk in Zijn volheid klaar heeft staan. Gelovigen van wie de groei schijnbaar tot stilstand is gekomen, verwaarlozen in het algemeen een nauwe relatie met Jezus en bedroeven daarmee de Heilige Geest. Hij Die in de laatste nacht voor Zijn kruisiging bad: »heilig hen« is boven alles bereid ieder te helpen die Hem in geloof om hulp vraagt en ernaar verlangt om heiliger te worden.

5 Laten we overigens hier op aarde niet teveel van ons eigen hart verwachten. In het beste geval zullen we in onszelf dagelijks een aanleiding tot nederigheid vinden en ontdekken we dat we elk ogenblik genade en barmhartigheid nodig hebben. Hoe meer we in het licht wandelen hoe meer we onze eigen onvolkomenheid zien. Zondaren waren we toen we begonnen, zondaren blijven we als we verdergaan, vernieuwd, begenadigd, gerechtvaardigd, maar zondaren tot het einde toe. Onze absolute volmaaktheid moet nog komen en deze verwachting is een reden waarom we naar de hemel zouden moeten verlangen.

6 En tenslotte: laten we er nooit voor terugschrikken om het grote belang van de heiliging te zien en om een hoge mate van heiligheid te worstelen. Terwijl sommigen met een jammerlijk lage stand tevreden zijn en anderen zich niet schamen om eigenlijk zonder een enkele mate van heiligheid verder te leven en allang tevreden zijn als ze regelmatig naar de kerk of gemeente gaan, maar nooit verder komen – als een paard in een tredmolen – laten wij toch zonder ons van de wijs te laten brengen bij de oude paden blijven, zelf naar buitengewone heiligheid streven en ze aan anderen onverschrokken aanbevelen. Dat is de enige manier om echt gelukkig te zijn.

Wees je ervan bewust: heiligheid is geluk, wat anderen er ook over mogen zeggen; de mens die het meest zonder zorgen door het leven gaat is de geheiligde mens. Ongetwijfeld zijn er enkele echte christenen die vanwege een slechte gezondheid, moeilijkheden in de familie of andere

onverklaarbare redenen nauwelijks vreugde beleven en alle dagen verdrietig hun weg naar de hemel gaan. Maar dat zijn uitzonderingen. In het algemeen zal het, als je hun hele levensloop bekijkt, waar zijn dat »geheiligde« mensen de gelukkigste mensen op aarde zijn. Ze hebben een krachtige troost die de wereld niet kan geven en ook niet van hen kan afpakken. *»Haar (de wijsheid) wegen zijn lieflijke wegen.«* *»Wie Uw wet liefhebben, hebben diepe vrede.«* *»Want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.«* Maar er staat ook geschreven: *»Voor de goddelozen is er echter geen vrede, zegt de HEERE.«* (Spreuken 3:17; Psalm 119:165; Mattheüs 11:30; Jesaja 48:22).